Stemmen op een nummer omdat u anders in de war raakt

Posted on 16 oktober 2021 by Paul Verburgt

Er komt bij wijze van proef een ander stembiljet. De namen van de kandidaten worden vervangen door nummers. Omdat ik u niet direct hoor zeggen ‘hè eindelijk!’, leg ik het even uit.

Met het schrappen van de namen van de kandidaten wordt het stemmen een heel stuk eenvoudiger, aldus de minister die erover gaat (over wie later meer). Want dat stembiljet van de laatste Tweede Kamerverkiezingen was onhanteerbaar: 37 partijen, 1600 namen. Daar kan geen mens wijs uit worden.

Bovendien was het biljet zo groot dat het stemhokje te klein was. En dat vonden we allemaal heel naar, toch? En daarom hebben we massaal verkeerd gestemd, nietwaar? Anders waren er toch nooit 19 partijen in de Kamer terechtgekomen? En had de kabinetsformatie nooit zo lang geduurd. Nou dan!

Geen namen, maar nummers

Het nieuwe stembiljet is een wonder van eenvoud. Geen namen, maar nummers. Achter elke politieke partij staan de cijfers 1 tot en met 20, 30 of hoeveel kandidaten ze ook maar stellen. Dat zou bij de vorige Kamerverkiezingen een kleine 50.000 tekens gescheeld hebben uitgaande van een gemiddelde naamslengte van 30 letters. Dat is ruim 50 x deze column.

Maar waar vind ik de namen van de kandidaten dan? zult u wellicht vragen. Daar heeft de minister die erover gaat (over wie later meer) natuurlijk aan gedacht: in het stemhokje, aan de muur.

Dan denkt u vast: is dat niet lood om oud ijzer? Zo'n poster lijkt toch verdacht veel op dat grote stembiljet van vroeger? Nu moet ik toch voor de minister die erover gaat (over wie later meer) opkomen: de overheid maakt het stembiljet eenvoudiger, maar dan moet ú ophouden met steeds meer partijen aan de verkiezingen mee te doen. Lijkt me redelijk. Het kan niet allemaal van één kant komen!

Gordijntje

En als we dat met z'n allen niet kunnen opbrengen, dan moet u niet klagen als er bij de komende Tweede Kamerverkiezingen zo'n 1600 namen hangen boven dat formicatafeltje met dat rode potlood aan een kettinkje. Onleesbaar natuurlijk, hoe sterk uw bril ook is, maar eigen schuld, dikke bult.

Er is door de minister die erover gaat (over wie later meer) nog geopperd om in het stembureau op een tafeltje stapeltjes namenlijsten per partij neer te leggen. U zou dan het lijstje van uw favoriete partij moeten pakken en in het stemhokje op het stembiljet het nummer aankruisen dat correspondeert met de kandidaat van uw voorkeur.

Tegen dit plan rezen bezwaren, want zou dan niet iedereen kunnen zien op wie u gaat stemmen? De oplossing om er een gordijntje voor te hangen, haalde het niet, al bleef onduidelijk of dit vanwege het stemgeheim was of om de kosten: we hebben bij Kamerverkiezingen tenslotte 10.000 stembureaus.

Een gulle lach graag

Hoe het ook zij, als u erin slaagt het nieuwe stembiljet in te vullen, dan gelieve u opgelucht lachend het stemhokje te verlaten. Het hele circus is immers speciaal voor u opgezet, omdat u met dat oude biljet niet uit de voeten kon.

Uw gulle lach zal hartelijk worden beantwoord door de leden van het stembureau, want het tellen van de stemmen wordt een fluitje van een cent. Niet meer dagen rondkruipen in een sportzaal tussen formulieren zo groot als een badmat, maar comfortabel achter een bureau optellen en aftrekken.

Al deze zegeningen zullen overigens nog even op zich laten wachten. Eerst wordt er een beperkte proef met het nieuwe stembiljet gehouden, in een paar gemeentes, volgend jaar november.

Het getuigt niet van veel enthousiasme.

Waarom ging de SGP akkoord?

Dat gold ook voor de Tweede Kamer waar VVD, CDA, ChristenUnie met veel scepsis akkoord gingen met het nieuwe stembiljet. D66, bijgevallen door het neefje van deze partij, VOLT, was wel blij. Steun was er ook van politiek toerist mevrouw Den Haan, in de Kamer geraakt via 50-Plus, indertijd lid van D66.

Opmerkelijk was de steun van het ‘staatsrechtelijk geweten’, de SGP. Die had toch minstens bezwaar moeten maken: immers de grondwet kent helemaal geen politieke partijen. Maar goed, ze zullen daar wel godsblij zijn geweest dat de minister die erover gaat (over wie later meer) niet met het voorstel was gekomen de kiesdrempel te verhogen.

U bent te dom voor de democratie

Tja … en dat allemaal omdat wij zo’n moeite zouden hebben met het huidige stembiljet. Eerlijke vraag: heeft u ooit problemen gehad? Uw partij niet gevonden? Lukraak gaan krassen in die zee van namen? Uit woede het biljet verscheurd?

Niet?

Dan past u niet in het wereldbeeld van de minister die erover gaat. Zij denkt namelijk dat u te dom bent voor de democratie. Ze begon haar ministerschap met het schrappen van het correctieve referendum omdat kiezers de vragen te moeilijk zouden vinden en niet zouden begrijpen wat de regering met de uitslag kan doen. Dat begrepen die burgers evenwel opperbest: de regering lapte elke uitslag aan haar laars.

Van hemelbestormers tot patriciërs

Mevrouw beëindigt haar ministerschap met een minstens zo paternalistische actie: een nieuw stembiljet omdat de kiezer de vermelding van de namen van de kandidaten verwarrend zou vinden. Onzin natuurlijk. Het echte motief ligt in de weerzin tegen de grote hoeveelheid partijen, in het bijzonder als ze 'populistisch' zijn. En dan mag alles. Drempels opwerpen, jongleren met papieren en vooral kandidaten anonimiseren.

Deze minister representeert een partij die 55 jaar geleden is opgericht om de invloed van de burger op het bestuur te vergroten en een einde te maken aan het regenteske bestel van ons land. Daar is niets van terecht gekomen. Niet zo zeer door tegenslagen en verzet, maar willens en wetens door de partij zelf. Na de eerste opstandige jaren werden de hemelbestormers van toen de patriciërs van nu. Vol dedain voor de opinies en toonhoogte van de gemiddelde burger, vol angst dat die het voor het zeggen gaat krijgen.

Kort houden dus. Zo kort als het nieuwe stembiljet.

Sisser

Uiteindelijk zal het wel met een sisser aflopen. De Eerste Kamer moet er nog over beslissen en daar is vooralsnog geen meerderheid. Mocht de proef doorgaan, dan duurt het nog jaren van evaluaties en onderzoek voordat een volgende stap wordt gezet.

Is dit daarmee een overbodige column? Zeker niet, u bent weer een stuk wijzer geworden. Over de minister die erover gaat. Ging.